

excepció, en la forma definitiva del nom, bé havia de ser tan antiga com l'altra.

D'altra banda aquesta és l'etimologia que s'harmonitza amb la de tots els noms de la rodalia, denominats pertot amb el dels ocells que els freqüenten *Castell-palom* (960 supra); els roquers de LACESSE > *Llaés*; *Besora* 'la vila de l'espadat' (BESA-URI-A); *Bas* = comarca dels precipicis, la del *Puigsacalm*.

I és clar que el pagès temia l'ocellot de mal avany, però ja no li calia planye's del senyor despiadat: *sic transit*...oblidat el rapaç senyor, es preferia la forma amb *i* (el milà!).

Hi ha un derivat palès i guidor. En un replà avançat de la Serra de *Milany*, en direcció a Vidrà i Llaés, es troba el *Pla de Maranyol*: voltat d'espadats (Torras p.100). Bon fort, doncs, on es lliuraren sangonens accions en la guerra contra els carlins i ja en la dels trabucaires, que ens conta C.A.Torras. És a 1150 alt. a 1h. des de Besora (pp. 102 i 103): ell en diu «*de Marinyol*» (i així ho veig repetit per altres esportius), però jo només ho vaig oir *mərəyól* amb *ə* (a Besora, 1954). És clar que és un diminutiu: *Melanyol* / *Milanyol*, amb dissimilació de la *l*, i parcial metàtesi de les vocals: és el *petit Milany*. Com ens ho confirmen, en efecte, les

MENCIONS ANTIGUES: 955, ja citat supra. afr. or. in *Melango*, vel in ipsa *Calmigla* (cf. supra., *La Calm*) et pervenit ad *ipso collo de Malangolo* (Monsalv. § 2122); 960: «*Malango* et pervenit ad ipso collo de *Melangolo*» (Udina 312.29); 961 de «*Meleingolo*» (Monsalv. XI, 198).

Davant una etimologia tan convincent, descartem, sense vacil·lar, alguna paronímia poc o molt seductora. Encara que hi hagi un cas del NL *La Marinyosa*, pda. del te. Parròquia de Ripoll (XIII, 145) (del grup que estudiarem s.v. *Morunys*), *Melanyol* només recorda *maruny* casualment. Car per més que els noms en -ANNO- siguin sovint pre-romans, ja hem vist que el nostre té grafies més antigues que exigeixen una base en -NĬ- i no pas en -NN-: no pensem, doncs en res de la banda del gallo-romànic CAUANNOS 'duc' o 'oliba' (fr. *chouan*) ni en encreuament d'aquests amb MILUUS.

Més seductor recordar-se que *Melanius* (nom greco-llatí) fou un sant bisbe de Rouen o de Rennes, que fou objecte de devoció a França —d'ací *Saint Mèlany*, poble de l'Ardèche— (Schätzer, *Heiligenlexikon*; i en els índexs de Mas-Latrie); i no és estrany a la Pen. Ib. si bé poc documentat ací, però ja abans del S. XII, en el santoral mossàrab (Tormo, *Homen. Mz. Pi.* 1925, III, 524). Però és clar que és semblança casual: ¿ com hauria pres nom d'un sant poc conegut una serra salvatge i estimbada? per més que després s'hi vagi bastir un castell i fins amb capella, però de Sant Pere. Ben mirat el *Pla de Maranyol*,

també estimbat, és també indicatiu que això era sentit com un nom comú estrictament toponímic, susceptible de disminució, i no pas nom de ningú ni de cap sant. Quant a *Vilamilans*, l'article precedent ens ha mostrat que és *-milans* la form autèntica, i *-milany*s només alteració d'alguns copistes.

¹ Com que la variant *Ma-* sorgeix en coincidència amb el moment en què quasi totes les mencions són de senyors d'aquest nom, cal sospitar que hi intervingué l'etimologia popular «*mal any*», l'expressió ominosa: potser ben motivada als ulls del pobre pagès, a qui aquells ferrenys cavallers escorxaven rapisserament, sense pietat. Trobo un *Malagno* amb *a* en l'època arcaica: «*signum Malagno*» com a nom d'un testimoni, un vigatà de Taradell, en doc. de l'a. 992 (orig, *Dipl. Cat. Vic*, 448, 568). Si fos un senyor de castell seria P. o J. o R. o... *de M.* Aquí podia ser malnom, mera ment local, d'un rústic que es permetia malifetes, o que de totes les collites en deia mala anyada.

MILBES

Nom d'un barranc i ruïnes d'un poble a l'alta Ribagorçana, en el terme de *Montiberri* (cf. aquest art. i el de *Besiberri*).

Pron. milbes (1957, XIX, 181), assegurant-me que encara s'hi veien les ruïnes: deu ser bastant alt i uns 5 k. al SE. del Pont de Suert, a l'altra banda del riu de Malpàs-Lavaix.

Tinc nota que apareix en la forma *Bilbe* (o *-bo*), lectura dubtosa, que no puc detallar (cèd. extravialda), en un context que el situaria cap a Viu de Llevata, poble que no és gaire lluny, a uns 3 k. a l'est. Si aquesta forma i identificació es comproven del tot, sembla que es pot enllaçar amb el radical ibero-basc *bil-* 'rodó', i majorment amb les seves amplificacions en BIL-B-, realitzades en noms ben coneguts: *Bilbo* el nom basc de *Bilbao* (de *Bilbo-a* articulat: 'vila rodona'); i el reduplicat BILBILIS, la ciutat pàtria de Marcial, avui Calatayud.

Hi ha *Bivils*, poblet a l'Alta Ribagorça que coincideix notablement amb *Bilbilis* per la forma del nom i amb *Bilbes* per la situació, però deuen ser llocs diferents, perquè *Bivils* és a l'altre costat de la N. Ribagorçana. Quant a la diferència en la inicial *m-/b-* podria ser un cas més de l'alternança *b/m-* tan comuna en basc: com en l'Estany *Morto* de Cabdella = basc *Bortu* < sorotàptic PORTO- 'pas de muntanya', etc.

Hi ha una altra pista, que no veig clar si hem de pendre com alternativa. *Mili* són una partida de camps o prats a la Vall de Boí, te. d'Erill (XIII, 161). Llavors *Milbes*, o un previ singular *Mil-be*, podria